2024/790

8.3.2024.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2024/790

(2024. gada 28. februāris),

ar ko groza Direktīvu 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 53. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([1]),

tā kā:

(1) Komisija savā 2020. gada 24. septembra paziņojumā "Kapitāla tirgu savienība cilvēku un uzņēmumu labā – jauns rīcības plāns" (turpmāk "KTS rīcības plāns") paziņoja par nodomu iesniegt tiesību akta priekšlikumu nepārtrauktas elektroniskās tiešraides datu plūsmas izveidei, kuras mērķis ir sniegt visaptverošu ieskatu par visā Savienībā dažādās tirdzniecības vietās tirgoto kapitāla finanšu instrumentu un kapitālam līdzīgu finanšu instrumentu cenām un apjomu ("konsolidētu datu lente"). Padome savos 2020. gada 2. decembra secinājumos par Komisijas KTS rīcības plānu mudināja Komisiju stimulēt vairāk ieguldījumu Savienības iekšienē, uzlabojot datu pieejamību un pārredzamību, šajā nolūkā veicot turpmāku izvērtēšanu attiecībā uz to, kā novērst šķēršļus konsolidētu datu lentes izveidei Savienībā.

(2) Savā 2021. gada 19. janvāra paziņojumā "ES ekonomikas un finanšu sistēma: veicināt atvērtību, stiprumu un noturību" Komisija apstiprināja nodomu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/65/ES ([2]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 600/2014 ([3]) pārskatīšanas ietvaros uzlabot, vienkāršot un vēl vairāk saskaņot vērtspapīru tirgu pārredzamības satvaru. Saistībā ar centieniem pastiprināt euro starptautisko lomu Komisija arī paziņoja, ka šāda reforma ietvers konsolidētu datu lentes izstrādi un ieviešanu, jo īpaši attiecībā uz uzņēmumu obligāciju emisiju, lai palielinātu euro denominētu parāda instrumentu otrreizējo tirdzniecību.

(3) Vienlaikus ar Direktīvas 2014/65/ES pārskatīšanu Regula (ES) Nr. 600/2014 tiek grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/791 ([4]), kas novērš galvenos šķēršļus, kuri neļāva izveidot konsolidētu datu lenti. Minētā regula ievieš prasību par obligātu datu sniegšanu konsolidēto datu lentes nodrošinātājam un palielina datu kvalitāti, cita starpā saskaņojot uzņēmējdarbības pulksteņu sinhronizāciju. Turklāt tā ievieš stingrākus tirdzniecības pienākumus un aizliedz praksi saņemt maksājumus par konkrētu klientu rīkojumu izpildi konkrētā izpildes vietā

([1]) Eiropas Parlamenta 2024. gada 16. janvāra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 20. februāra lēmums.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).
([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 600/2014 (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 173, 12.6.2014., 84. lpp.).
([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/791 (2024. gada 28. februāris), ar ko Regulu (ES) Nr. 600/2014 groza attiecībā uz datu pārredzamības uzlabošanu, šķēršļu novēršanu konsolidētu datu lenšu izveidei, tirdzniecības pienākumu optimizēšanu un aizliegumu saņemt maksājumus par rīkojumu plūsmu (OV L, 2024/791, 8.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/791/oj).

vai šo klientu rīkojumu nosūtīšanu jebkurai trešai personai izpildei konkrētā izpildes vietā ("maksājums par rīkojumu plūsmu"). Tā kā Direktīva 2014/65/ES ietver arī noteikumus saistībā ar konsolidēto datu lenti un pārredzamību, Regulas (ES) Nr. 600/2014 grozījumi būtu jāatspoguļo Direktīvā 2014/65/ES.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/65/ES 1. panta 7. punkts paredz prasību sistēmām vai infrastruktūrām, kurās daudzu trešo personu pirkšanas un pārdošanas intereses var mijiedarboties (turpmāk "daudzpusējas sistēmas"), darboties saskaņā ar prasībām attiecībā uz regulētiem tirgiem, daudzpusējām tirdzniecības sistēmām (DTS) vai organizētām tirdzniecības sistēmām (OTS). Tomēr tirgus prakse, ko savā 2021. gada 23. marta galīgajā ziņojumā par organizētu tirdzniecības sistēmu darbību apliecinājusi Eiropas Uzraudzības iestāde (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde) (EVTI), kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1095/2010 ([5]), ir parādījusi, ka Savienībā nav ievērots daudzpusējas tirdzniecības darbības princips, kam nepieciešama atļauja, un tas ir radījis nevienlīdzīgus konkurences apstākļus starp daudzpusējām sistēmām, kurām piešķirta atļauja kā regulētam tirgum, daudzpusējai tirdzniecības sistēmai vai organizētai tirdzniecības sistēmai, un daudzpusējām sistēmām, kurām kā tādām nav piešķirta atļauja. Papildus tam minētā situācija dažiem tirgus dalībniekiem ir radījusi juridisko nenoteiktību par šādām daudzpusējām sistēmām piemērojamām normatīvajām prasībām. Lai tirgus dalībniekiem nodrošinātu skaidrību, garantētu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, uzlabotu iekšējā tirgus darbību un nodrošinātu vienlīdzīgu piemērošanu prasībai, ka hibrīdsistēmas daudzpusējas tirdzniecības darbības var veikt vienīgi tad, ja tām ir piešķirta atļauja kā regulētiem tirgiem, DTS vai OTS, Direktīvas 2014/65/ES 1. panta 7. punkta saturs būtu jāpārvieto no Direktīvas 2014/65/ES uz Regulu (ES) Nr. 600/2014. Ņemot vērā to, ka daudzpusējas sistēmas tiek izņemtas no Direktīvas 2014/65/ES 1. panta 7. punkta piemērošanas jomas un iekļautas Regulas (ES) Nr. 600/2014 piemērošanas jomā, ir arī lietderīgi "daudzpusējās sistēmas" definīciju pārcelt uz minēto regulu.

(5) Direktīvas 2014/65/ES 2. panta 1. punkta d) apakšpunkta ii) punkts personas, kuras veic darījumus savā vārdā, atbrīvo no prasības saņemt atļauju kā ieguldījumu brokeru sabiedrībai vai kredītiestādei, ja vien minētās personas nav regulēta tirgus vai DTS locekļi vai dalībnieki vai arī tām nav tiešas elektroniskas piekļuves tirdzniecības vietai. Attiecībā uz nefinanšu vienībām, kuras ir regulēta tirgus vai DTS locekles vai dalībnieces nolūkā veikt darījumus attiecībā uz likviditātes pārvaldību vai nolūkā samazināt tieši ar komercdarbību vai kases finansēšanas darbību saistītus riskus, nevajadzētu būt prasībai, ka tām jābūt atļauju saņēmušām ieguldījumu brokeru sabiedrībām, jo šāda prasība būtu nesamērīga. Attiecībā uz tiešu elektronisko piekļuvi tirdzniecības vietai Direktīvas 2014/65/ES 17. panta 5. punktā un 48. panta 7. punktā tiešas elektroniskās piekļuves nodrošinātājiem ir noteikts pienākums, ka tiem ir jābūt atļauju saņēmušām ieguldījumu brokeru sabiedrībām vai kredītiestādēm. Ieguldījumu brokeru sabiedrības vai kredītiestādes, kuras nesniedz tiešu elektronisku piekļuvi, ir atbildīgas par to, lai tiktu nodrošināts, ka klienti atbilst Direktīvas 2014/65/ES 17. panta 5. punkta un 48. panta 7. punkta prasībām. Minētā vārtziņa funkcija ir efektīva un novērš nepieciešamību tiešas elektroniskas piekļuves nodrošinātāja klientiem, tajā skaitā personām, kuras veic darījumus savā vārdā, piemērot Direktīvu 2014/65/ES. Turklāt minētās prasības atcelšana veicinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus starp personām, kuras ir iedibinātas Savienībā, no vienas puses, un personām, kuras ir iedibinātas trešā valstī un kuras piekļūst Savienības tirdzniecības vietām, izmantojot tiešu elektronisku piekļuvi, no otras puses, un kurām atbilstīgi Direktīvai 2014/65/ES nav vajadzīga atļauja.

(6) Direktīvas 2014/65/ES 18. panta 7. punktā ir noteikts, ka DFS un RTS ir jābūt vismaz trijiem būtiski aktīviem dalībniekiem vai lietotājiem. Minētā prasība būtu jāpiemēro visām daudzpusējām sistēmām. Tāpēc minētā prasība būtu jāattiecina arī uz regulētiem tirgiem.

(7) Direktīva 2014/65/ES paredz, ka ieguldījumu brokeru sabiedrība ir sistemātisks internalizētājs tikai tad, ja tiek uzskatīts, ka tā savus darījumus veic organizēti, bieži, sistemātiski un pamatīgi, vai ja tā izvēlas darboties sistemātiskā internalizētāja režīmā. To, vai tas notiek organizēti, bieži, sistemātiski un pamatīgi, nosaka kvantitatīvi kritēriji. Tas ir radījis pārmērīgu slogu ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kurām jāveic izvērtējums, un EVTI, kam jāpublicē dati izvērtējuma vajadzībām. Tāpēc izvērtējums, kura pamatā ir minētie kritēriji, būtu jāaizstāj ar kvalitatīvu izvērtējumu. Ņemot vērā to, ka Regula (ES) Nr. 600/2014 ir grozīta, lai izslēgtu sistemātiskus

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1095/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/77/EK (OV L 331, 15.12.2010., 84. lpp.).

internalizētājus no pirmstirdzniecības pārredzamības prasību piemērošanas jomas attiecībā uz instrumentiem, kas nav kapitāla vērtspapīru instrumenti, sistemātisko internalizētāju kvalitatīvais izvērtējums būtu jāpiemēro tikai kapitāla vērtspapīru instrumentiem. Tomēr ieguldījumu sabiedrībai vajadzētu būt iespējai izvēlēties kļūt par sistemātisku internalizētāju instrumentiem, kas nav kapitāla instrumenti.

(8) Direktīvas 2014/65/ES 27. panta 3. un 6. punktā ir ietverta prasība izpildes vietām publicēt ziņojumus ar informāciju par pienākumu izpildīt rīkojumus ar klientam vislabvēlīgākajiem noteikumiem ("labākā izpilde"). Pierādījumi un ieinteresēto personu atsauksmes liecina, ka minētie ziņojumi reti tiek lasīti un neļauj ne ieguldītājiem, ne citiem minēto ziņojumu lietotājiem veikt jēgpilnus salīdzinājumus, pamatojoties uz tajos sniegto informāciju. Līdz ar to Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2021/338 ([6]) Direktīvas 2014/65/ES 27. panta 3. punktā paredzēto ziņošanas prasību atlika uz diviem gadiem, lai minēto prasību varētu pārskatīt. Regula (ES) 2024/791 groza Regulu (ES) Nr. 600/2014, lai novērstu šķēršļus, kuri nav ļāvuši izveidot konsolidēto datu lenti. Dati, kurus konsolidēto datu lentei ir paredzēts izplatīt, ir Eiropas labākais pirkšanas un pārdošanas piedāvājums, pēctirdzniecības informācija par darījumiem ar akcijām un biržā tirgotiem fondiem un pēctirdzniecības informācija par visiem darījumiem ar obligācijām un ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem. Minēto informāciju var izmantot, lai pierādītu labāko izpildi. Direktīvas 2014/65/ES 27. panta 3. punktā noteiktā ziņošanas prasība vairs nebūs būtiska, un to vajadzētu svītrot.

(9) Direktīvas 2014/65/ES 27. pantā ir ietverti arī vispārīgāki noteikumi par labāko izpildi. Tomēr minētā panta atšķirīgās interpretācijas, ko veic valstu kompetentās iestādes, ir radījušas atšķirīgas pieejas labākās izpildes prasību piemērošanai un tirgus prakses uzraudzībai. Minētās atšķirības jo īpaši izpaužas dažādajos veidos, kā visā Savienībā tiek regulēta prakse, kas saistīta ar maksājumu saņemšanu par rīkojumu plūsmu. Regula (ES) 2024/791, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 600/2014, aizliedz ieguldījumu brokeru sabiedrībām visā Savienībā saņemt šādus maksājumus. Tomēr regulatoru un ieinteresēto personu atsauksmes liecina, ka varētu arī būt noderīgi precizēt labākās izpildes prasības attiecībā uz profesionāliem klientiem. Tāpēc EVTI būtu jāizstrādā regulatīvo tehnisko standartu projekts par kritērijiem, kas jāņem vērā rīkojumu izpildes politikas efektivitātes noteikšanai un izvērtēšanai, ievērojot Direktīvas 2014/65/ES 27. panta 5. un 7. punktu, ņemot vērā atšķirību starp privātajiem un profesionāliem klientiem.

(10) Konsolidētu datu lentes pareiza darbība ir atkarīga no konsolidētu datu lentes nodrošinātāja saņemto datu kvalitātes. Regulā (ES) Nr. 600/2014 ir noteiktas datu kvalitātes prasības, kuras būtu jāievēro tiem, kas sniedz datus konsolidētajai datu lentei. Lai nodrošinātu, ka ieguldījumu brokeru sabiedrības un tirgus operatori, kas izmanto DTS vai OTS, un regulētie tirgi efektīvi izpilda minētās prasības, dalībvalstīm būtu jāpieprasa, lai šādām ieguldījumu brokeru sabiedrībām, tirgus operatoriem un regulētajiem tirgiem būtu nepieciešamie mehānismi to izpildīšanai.

(11) Augstas kvalitātes datu saņemšana ir ārkārtīgi svarīga konsolidētu datu lentes un iekšējā tirgus darbībai, un visiem datu sniedzējiem un konsolidētu datu lentes nodrošinātājam ir pienākums sinhronizētā veidā uzlikt laika zīmogu saviem datiem un tādējādi sinhronizēt savus uzņēmējdarbības pulksteņus. Tāpēc Regula (ES) 2024/791 groza Regulu (ES) Nr. 600/2014, lai minēto prasību, kuru saskaņā ar Direktīvu 2014/65/ES piemēro tikai tirdzniecības vietām un to locekļiem, dalībniekiem vai lietotājiem, attiecinātu arī uz sistemātiskajiem internalizētājiem, izraudzītām publicētājvienībām, apstiprinātām publicēšanas struktūrām un konsolidētu datu lentes nodrošinātājiem. Tā kā minētā prasība tagad ir noteikta Regulā (ES) Nr. 600/2014, to var svītrot no Direktīvas 2014/65/ES.

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2021/338 (2021. gada 16. februāris), ar ko groza Direktīvu 2014/65/ES attiecībā uz informācijas prasībām, produktu pārvaldību un pozīciju limitiem un Direktīvas 2013/36/ES un (ES) 2019/878 attiecībā uz to piemērošanu ieguldījumu brokeru sabiedrībām, lai veicinātu atveseļošanos no Covid-19 krīzes (OV L 68, 26.2.2021., 14. lpp.).

(12) Savienības finanšu instrumentu tirgus regulējuma ietvaros daudzas būtiskas Regulā (ES) Nr. 600/2014 noteiktās prasības tiek uzraudzītas un sankcijas un pasākumi tiek noteikti valsts līmenī un saskaņā ar Direktīvas 2014/65/ES 69. un 70. pantu. Regula (ES) 2024/791 groza Regulu (ES) Nr. 600/2014, lai iekļautu jaunus noteikumus par apjoma ierobežošanas mehānismu, obligātu datu sniegšanu konsolidēto datu lentes nodrošinātājiem, datu kvalitātes standartiem, kurus piemēro datu iesniedzējiem, un aizliegumu saņemt maksājumus par rīkojumu plūsmu. Tā kā valsts iestādes ir atbildīgas par attiecīgo vienību uzraudzību, minētās jaunās būtiskās prasības būtu jāpievieno Direktīvas 2014/65/ES sarakstam ar noteikumiem, par kuru neievērošanu dalībvalstīm jānosaka sankcijas valsts līmenī.

(13) Direktīvā 2014/65/ES ir ietverti noteikumi, kas paredz, ka tirdzniecības vietām ir jāīsteno mehānismi, kas izstrādāti, lai ierobežotu pārmērīgu svārstīgumu tirgos, jo īpaši tirdzniecības apturēšana un cenu diapazona noteikšana. Tomēr sakarā ar ārkārtējiem apstākļiem, kādiem enerģētikas atvasināto instrumentu un preču atvasināto instrumentu tirgi bija pakļauti 2022. gada enerģētikas krīzes laikā, minētie mehānismi tika padziļināti pārbaudīti, un tika konstatēts pārredzamības trūkums attiecībā uz minēto mehānismu aktivizēšanu attiecīgajās tirdzniecības vietās Savienībā, kā uzsvērts EVTI 2022. gada 22. septembra atbildē uz Komisijas aicinājumu sniegt ieteikumu, lai risinātu jautājumu saistībā ar pārmērīgu svārstīgumu enerģētikas atvasināto instrumentu tirgos. Tirgus dalībniekiem būtu noderīga papildu informācija un lielāka pārredzamība par apstākļiem, kas izraisīja tirdzniecības apturēšanu vai ierobežošanu, un par principiem, kuri regulētajiem tirgiem ir jāņem vērā galveno tehnisko parametru noteikšanai, lai apturētu vai ierobežotu tirdzniecību. EVTI, izmantojot regulatīvu tehnisko standartu projektu, būtu jānosaka principi, kas regulētajiem tirgiem jāņem vērā, lai noteiktu galvenos tehniskos parametrus tirdzniecības apturēšanai vai ierobežošanai. Tā kā ir svarīgi nodrošināt sakārtotu tirdzniecību, regulētajiem tirgiem būtu jāsaglabā plaša rīcības brīvība attiecībā uz to, kādus mehānismus izmantot un kādus parametrus noteikt minētajiem mehānismiem. Turklāt valstu kompetentajām iestādēm būtu rūpīgi jāuzrauga, kā tirdzniecības vietas izmanto minētos mehānismus, un attiecīgā gadījumā jāizmanto savas uzraudzības pilnvaras.

(14) Pēc 2022. gada enerģētikas krīzes un no tās izrietošajiem lielākiem un biežākiem drošības rezerves pieprasījumiem un ārkārtējiem satricinājumiem ir pamatoti veikt visaptverošu izvērtējumu par vispārējā regulējuma piemērotību preču atvasināto instrumentu tirgiem, emisijas kvotu tirgiem un emisijas kvotu atvasināto instrumentu tirgiem. Šādam izvērtējumam vajadzētu būt stratēģiski vērstam, un tajā būtu jāņem vērā preču atvasināto instrumentu tirgu, emisijas kvotu un emisijas kvotu atvasināto instrumentu tirgu likviditāte un pienācīga darbība Savienībā, lai nodrošinātu, ka regulējums, kas reglamentē minētos tirgus, atbilst paredzētajam mērķim nolūkā veicināt enerģētikas pārkārtošanu un nodrošinātību ar pārtiku un tirgu spēju izturēt ārējus satricinājumus. Veicot analīzi, Komisijai būtu jāņem vērā arī tas, ka preču atvasināto instrumentu tirgiem ir svarīga nozīme, lai nodrošinātu, ka tirgus dalībnieki var pienācīgi pārvaldīt riskus, ko rada to uzņēmējdarbība, un ka ir ļoti svarīgi noteikt pareizos parametrus, lai nodrošinātu, ka Savienībā ir konkurētspējīgi likvīdu preču atvasināto instrumentu tirgi, kas nodrošina Savienības stratēģisko autonomiju un Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanu. Paturot prātā minētos mērķus, Komisijai, pirmkārt, būtu jāizvērtē, vai pozīciju limitu režīmi un pozīciju pārvaldības kontroles mehānismi ir palīdzējuši novērst tirgus ļaunprātīgu izmantošanu un atbalstīt sakārtotus cenu noteikšanas un norēķinu nosacījumus. Minētajā izvērtējumā būtu arī jānosaka, cik lielā mērā Savienībā ir spējuši attīstīties enerģētikas atvasināto instrumentu tirgi.

Otrkārt, Komisijai būtu jāizvērtē kritēriji, pēc kuriem nosaka, kad darbība uzskatāma par papilddarbību attiecībā pret pamatdarbību grupas līmenī, ņemot vērā preču atvasināto instrumentu, emisijas kvotu un emisijas kvotu atvasināto instrumentu tirgu vispārējo likviditāti un sakārtotu darbību. Enerģētikas uzņēmumi arvien vairāk uzņemas tirgus uzturētāju lomu enerģētikas atvasināto instrumentu tirgos. Tāpēc Komisijai būtu jāņem vērā papilddarbības atbrīvojuma vispārējā ietekme, aplūkojot ne tikai atļauju, bet arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2019/2033 ([7]) noteikto prudenciālo prasību un Eiropas Parlamenta un Padomes

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/2033 (2019. gada 27. novembris) par prudenciālajām prasībām ieguldījumu brokeru sabiedrībām un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 575/2013, (ES) Nr. 600/2014 un (ES) Nr. 806/2014 (OV L 314, 5.12.2019., 1. lpp.).

Regulā (ES) Nr. 648/2012 ([8]) noteikto tīrvērtes, maržu noteikšanas un nodrošinājuma pienākumu ietekmi. Treškārt, Komisijai būtu jāizvērtē, cik lielā mērā darījumu datus preču atvasināto instrumentu tirgos vai emisijas kvotu atvasināto instrumentu tirgos varētu apvienot vienā datu vākšanas struktūrā un saskaņot ar Regulām (ES) Nr. 600/2014 un (ES) Nr. 648/2012 attiecībā uz datu lauku skaitu, formātu, iesniegšanas tehnoloģijām, tehniskās atzīšanas procesiem un datu uztvērējiem. Šī viena datu vākšanas struktūra varētu būt konsolidētu datu lentes nodrošinātājs atvasinātajiem instrumentiem. Komisijai būtu jāizvērtē, kuri darījumu dati būtu būtiski sabiedrībai un kā šos darījumu datus būtu vislabāk izplatīt.

(15) Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt EVTI izstrādātos regulatīvus tehniskos standartus attiecībā uz: kritērijiem, kas jāņem vērā, nosakot un izvērtējot rīkojumu izpildes politikas efektivitāti; principiem, kas regulētiem tirgiem jāņem vērā, izveidojot mehānismus tirdzniecības apturēšanai vai ierobežošanai; un informāciju, kas regulētajiem tirgiem jāatklāj par apstākļiem, kuru dēļ tirdzniecība tiek apturēta vai ierobežota, tostarp par tirdzniecības apturēšanas parametriem, kas regulētajiem tirgiem jāziņo kompetentajām iestādēm. Komisijai būtu jāpieņem minētie regulatīvie tehniskie standarti, izmantojot deleģētos aktus, ievērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu un saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1095/2010 10. līdz 14. pantu.

(16) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, uzlabot pārredzamību finanšu instrumentu tirgos un palielināt Savienības kapitāla tirgu starptautisko konkurētspēju, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(17) Tāpēc Direktīva 2014/65/ES būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Grozījumi Direktīvā 2014/65/ES

Direktīvu 2014/65/ES groza šādi:

1) direktīvas 1. panta 7. punktu svītro;

2) direktīvas 2. panta 1. punkta d) apakšpunkta ii) punktu aizstāj ar šādu:

"ii) regulēta tirgus vai DTS locekļi vai dalībnieki, izņemot nefinanšu sabiedrības, kas tirdzniecības vietā veic darījumus, ja šādi darījumi ir daļa no likviditātes pārvaldības vai ir objektīvi izmērāmi kā tādi, kas samazina riskus, kuri tieši saistīti ar minēto nefinanšu sabiedrību vai to grupu komercdarbību vai kases finansēšanas darbību;";

3) direktīvas 4. panta 1. punktu groza šādi:

a) punkta 19. apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"19) "daudzpusējā sistēma" ir daudzpusēja sistēma, kā definēts Regulas (ES) Nr. 600/2014 2. panta 1. punkta 11. apakšpunktā;";

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 648/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem (OV L 201, 27.7.2012., 1. lpp.).

b) punkta 20. apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"20) "sistemātisks internalizētājs" ir ieguldījumu brokeru sabiedrība, kas organizēti, bieži un sistemātiski savā vārdā veic darījumus ar kapitāla vērtspapīru instrumentiem, izpildot klientu rīkojumus ārpus regulēta tirgus, DTS vai OTS, nedarbojoties daudzpusējā sistēmā, vai kas ir izvēlējusies sistemātiskā internalizētāja statusu;";

4) direktīvas 27. pantu groza šādi:

a) panta 2. punktu svītro;

b) panta 3. punktu aizstāj ar šādu:

"3. Saistībā ar finanšu instrumentiem, kuriem piemēro Regulas (ES) Nr. 600/2014 23. un 28. pantā noteikto tirdzniecības pienākumu, dalībvalstis pieprasa, lai ieguldījumu brokeru sabiedrība pēc rīkojuma izpildes klienta vārdā informē klientu par rīkojuma izpildes vietu.";

c) panta 6. punktu svītro;

d) panta 7. punktu aizstāj ar šādu:

"7. Dalībvalstis pieprasa ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kas izpilda klienta rīkojumus, uzraudzīt savu rīkojumu izpildes pasākumu un izpildes politikas efektivitāti, lai identificētu un attiecīgā gadījumā novērstu trūkumus. Jo īpaši dalībvalstis pieprasa, lai šādas ieguldījumu brokeru sabiedrības regulāri izvērtētu, vai izpildes vietas, kas ietvertas rīkojumu izpildes politikā, sniedz labāko iespējamo rezultātu klientam vai arī tām ir jāveic izmaiņas savos rīkojumu izpildes pasākumos. Dalībvalstis pieprasa ieguldījumu brokeru sabiedrībām ziņot klientiem, ar kuriem tām ir ilgstošas attiecības, par visām būtiskām izmaiņām savos rīkojumu izpildes pasākumos vai izpildes politikā.";

e) panta 10. punktu aizstāj ar šādu:

"10. EVTI izstrādā regulatīvo tehnisko standartu projektu, lai precizētu kritērijus, kas jāņem vērā, saskaņā ar 5. un 7. punktu nosakot un izvērtējot rīkojumu izpildes politikas efektivitāti, ņemot vērā to, vai rīkojumi tiek izpildīti privāto vai profesionālo klientu vārdā.

Minētie kritēriji ietver vismaz turpmāk minēto:

a) faktori, kas nosaka rīkojumu izpildes politikā iekļauto izpildes vietu izvēli;

b) rīkojumu izpildes politikas izvērtēšanas un atjauninašanas biežums;

c) veids, kā identificēt finanšu instrumentu kategorijas, kā minēts 5. punktā.

EVTI minētos regulatīvo tehnisko standartu projektus Komisijai iesniedz līdz 2024. gada 29. decembrim.

Komisijai tiek deleģētas pilnvaras papildināt šo direktīvu, pieņemot pirmajā daļā minētos regulatīvos tehniskos standartus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1095/2010 10. līdz 14. pantu.";

5) direktīvas 31. panta 1. punktam pievieno šādu daļu:

"Dalībvalstis pieprasa, lai ieguldījumu brokeru sabiedrībām un tirgus operatoriem, kas izmanto DTS vai OTS, ir ieviesti mehānismi, ar kuriem nodrošina to atbilstību datu kvalitātes standartiem, ievērojot Regulas (ES) Nr. 600/2014 22.b pantu.";

6) direktīvas 47. panta 1. punktam pievieno šādus apakšpunktus:

"g) lai tam ir ieviesti mehānismi, ar kuriem nodrošina tā atbilstību datu kvalitātes standartiem, ievērojot Regulas (ES) Nr. 600/2014 22.b pantu;

h) lai tajā būtu vismaz trīs būtiski aktīvi dalībnieki vai izmantotāji, kuriem, nosakot cenu, katram būtu iespēja sazināties ar visiem citiem dalībniekiem.";

7) direktīvas 48. pantu groza šādi:

a) panta 5. punktu groza šādi:

i) punkta pirmo daļu aizstāj ar šādu:

"Dalībvalstis nosaka, ka regulētajam tirgum ir jāvar uz laiku pārtraukt vai ierobežot tirdzniecību ārkārtas situācijās vai būtisku īslaicīgu finanšu instrumenta cenu svārstību gadījumā attiecīgajā tirgū vai saistītajā tirgū un izņēmuma gadījumos atcelt, mainīt vai labot jebkuru darījumu. Dalībvalstis pieprasa, lai regulētais tirgus nodrošinātu to, ka tirdzniecības apturēšanas vai ierobežošanas parametrus atbilstīgi pielāgo, ņemot vērā dažādu aktīvu kategoriju un apakškategoriju likviditāti, tirgus modeļa un lietotāju veidu, un ka tie ir pietiekami, lai nepieļautu tirdzniecības pienācīgas darbības ievērojamus traucējumus.";

ii) punktam pievieno šādas daļas:

"Dalībvalstis pieprasa regulētam tirgum savā tīmekļa vietnē publiskot informāciju par apstākļiem, kuru dēļ ir pārtraukta vai ierobežota tirdzniecība, un par principiem, kas izmantoti galveno tehnisko parametru noteikšanai, lai to darītu.

Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja regulēts tirgus neaptur vai neierobežo tirdzniecību, kā minēts pirmajā daļā, neraugoties uz to, ka būtiskas cenu svārstības attiecībā uz finanšu instrumentu vai saistītiem finanšu instrumentiem ir radījušas nesakārtotus tirdzniecības apstākļus vienā vai vairākos tirgos, kompetentās iestādes var veikt atbilstīgus pasākumus, lai atjaunotu tirgu normālu darbību, tostarp, izmantojot 69. panta 2. punkta m) līdz p) apakšpunktā minētās uzraudzības pilnvaras.";

b) panta 12. punktu groza šādi:

i) pirmajā daļā pievieno šādus apakšpunktus:

"h) principus, kas regulētiem tirgiem jāņem vērā, izveidojot mehānismus tirdzniecības apturēšanai vai ierobežošanai saskaņā ar 5. punktu, ņemot vērā dažādu aktīvu kategoriju un apakškategoriju likviditāti, tirgus modeļa būtību un lietotāju veidus, un neskarot regulēto tirgu rīcības brīvību šādu mehānismu izveidē;

i) informāciju, kas regulētajiem tirgiem jāatklāj, tostarp tirdzniecības apturēšanas parametrus, kas regulētajiem tirgiem jāziņo kompetentajām iestādēm, ievērojot 5. punktu.";

ii) otro un trešo daļu aizstāj ar šādām:

"EVTI iesniedz minētos regulatīvo tehnisko standartu projektus Komisijai līdz 2025. gada 29. martam.

Komisijai tiek deleģētas pilnvaras papildināt šo direktīvu, pieņemot pirmajā daļā minētos regulatīvos tehniskos standartus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1095/2010 10. līdz 14. pantu.";

c) panta 13. punktu svītro;

8) direktīvas 49. panta 2. punktam pievieno šādu daļu:

"Attiecībā uz akcijām ar starptautisko vērtspapīru identifikācijas numuru (*ISIN*), kas izdots ārpus Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ), vai akcijām, kurām ir EEZ *ISIN* un kuras tiek tirgotas trešās valsts tirdzniecības vietā vietējā valūtā vai EEZ neesošu valstu valūtā, kā minēts Regulas (ES) Nr. 600/2014 23. panta 1. punkta a) apakšpunktā, kurām vieta, kas likviditātes ziņā ir visatbilstošākais tirgus, atrodas trešā valstī, regulētie tirgi var paredzēt tādu pašu cenas izmaiņas minimālo soli, kādu piemēro minētajā vietā.";

9) direktīvas 50. pantu svītro;

10) direktīvas 57. pantu groza šādi:

a) nosaukumu aizstāj ar šādu:

"**Pozīciju limiti preču atvasinātajos instrumentos un pozīciju pārvaldības kontroles mehānismi preču atvasinātajos instrumentos un emisijas kvotu atvasinātajos instrumentos**";

b) panta 8. punkta pirmo daļu groza šādi:

i) ievadfrāzi aizstāj ar šādu:

"Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu brokeru sabiedrība vai tirgus operators, kas pārvalda tirdzniecības vietu, kurā tirgo preču atvasinātos instrumentus vai emisijas kvotu atvasinātos instrumentus, piemēro pozīciju pārvaldības kontroles pasākumus, tostarp tirdzniecības vietas tiesības:";

ii) punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"b) iegūt informāciju, tostarp visus attiecīgos dokumentus, no personām par pozīcijas vai radītā riska lielumu un mērķi, informāciju par labumu gūstošajiem vai pamatā esošajiem īpašniekiem, visām saskaņotajām darbībām un visiem saistītajiem aktīviem vai pasīviem pamatā esošo preču tirgū, tostarp attiecīgā gadījumā – par pozīcijām, kuras ar biedru un dalībnieku starpniecību tiek turētas emisijas kvotu atvasinātajos instrumentos vai preču atvasinātajos instrumentos, kuru pamatā ir vienas un tās pašas preces un kuriem ir vienādas īpašības, citās tirdzniecības vietās un ekonomiski līdzvērtīgos ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumos;";

11) direktīvas 58. pantu groza šādi:

a) panta 1. punktu groza šādi:

i) pirmo daļu groza šādi:

— ievadfrāzi aizstāj ar šādu:

"Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu brokeru sabiedrība vai tirgus operators, kas pārvalda tirdzniecības vietu, kurā tirgo preču atvasinātos instrumentus vai emisijas kvotu atvasinātos instrumentus, veic šādas darbības:",

— daļas a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"a) dara publiski pieejamus:

i) attiecībā uz tirdzniecības vietām, kur tiek tirgoti iespēju līgumi, – divus iknedēļas ziņojumus, no kuriem viens neietver iespēju līgumus, ar dažādu kategoriju personu turēto pozīciju kopumu attiecībā uz dažādiem preču atvasinātajiem instrumentiem vai emisijas kvotu atvasinātajiem instrumentiem, kas tiek tirgoti to tirdzniecības vietā, norādot īso un garo pozīciju skaitu katrā šādā kategorijā, izmaiņas tajā kopš iepriekšējā ziņojuma, kopējo atvērto pozīciju procentuālo daļu katrā kategorijā un pozīciju turētāju skaitu katrā kategorijā saskaņā ar 4. punktu;

ii) attiecībā uz tirdzniecības vietām, kurās iespēju līgumi netiek tirgoti, – iknedēļas ziņojumu par i) apakšpunktā izklāstītajiem elementiem;";

ii) pievieno šādu daļu:

"Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu brokeru sabiedrība vai tirgus operators, kas pārvalda tirdzniecības vietu, kurā tirgo preču atvasinātos instrumentus vai emisijas kvotu atvasinātos instrumentus, nosūta pirmās daļas a) apakšpunktā minētos ziņojumus kompetentajai iestādei un EVTI. EVTI centralizēti publicē minētajos ziņojumos iekļauto informāciju.";

b) panta 2. punktu aizstāj ar šādu:

"Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu brokeru sabiedrības, kas tirgojas ar preču atvasinātajiem instrumentiem vai emisijas kvotu atvasinātajiem instrumentiem ārpus tirdzniecības vietas, vismaz reizi dienā sniedz centrālajai kompetentajai iestādei, kas minēta 57. panta 6. punktā, vai gadījumos, kad centrālas kompetentās iestādes nav, kompetentajai iestādei tirdzniecības vietā, kur tiek tirgoti preču atvasinātie instrumenti vai emisijas kvotu atvasinātie instrumenti, pilnīgu pārskatu par savām turētajām pozīcijām ekonomiski līdzvērtīgu ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumos, kā arī par pozīcijām, kuras tur to klienti un klientu klienti, līdz pat galaklientiem, atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 600/2014 26. pantam un attiecīgā gadījumā Regulas (ES) Nr. 1227/2011 8. pantam.";

c) panta 4. punkta pirmo daļu groza šādi:

i) ievadfrāzi aizstāj ar šādu:

"Ieguldījumu brokeru sabiedrība vai tirgus operators, kas pārvalda attiecīgo tirdzniecības vietu, klasificē atvasinātā instrumenta vai emisijas kvotas atvasinātā instrumenta pozīcijas turētājas personas atbilstoši to pamata uzņēmējdarbības raksturam, ņemot vērā jebkādas piemērojamās atļaujas, šādi:";

ii) e) punktu aizstāj ar šādu:

"e) attiecībā uz emisijas kvotu atvasinātajiem instrumentiem uzturētāji, kuriem ir saistoši pienākumi saskaņā ar Direktīvu 2003/87/EK.";

d) panta 5. punkta ceturto daļu aizstāj ar šādu:

"Attiecībā uz emisijas kvotu atvasinātajiem instrumentiem paziņošana neskar Direktīvas 2003/87/EK saistību ievērošanu.";

12) direktīvas 70. panta 3. punktu groza šādi:

a) a) apakšpunkta xxx) punktu svītro;

b) punkta b) apakšpunktu groza šādi:

i) iekļauj šādu apakšpunktu:

"iia) 5. pants;";

ii) punkta v) apakšpunktu aizstāj ar šādiem:

"v) 8. panta 1. punkts;

va) 8.a panta 1. un 2. punkts;

vb) 8.b pants;";

iii) punkta vii) apakšpunktu aizstāj ar šādiem:

"vii) 11. panta 1. punkta otrās daļas pirmais teikums, 11. panta 1.a punkta otrā daļa, 11. panta 1.b punkts un 11. panta 3. punkta ceturtā daļa;

viia) 11.a panta 1. punkta otrās daļas pirmais teikums un 11.a panta 1. punkta ceturtā daļa;";

iv) punkta ix), x) un xi) apakšpunktu aizstāj ar šādiem:

"ix) 13. panta 1. un 2. punkts;

x) 14. panta 1., 2. un 3. punkts;

xi) 15. panta 1. punkta pirmā daļa, otrās daļas pirmais un trešais teikums, kā arī ceturtā daļa, 15. panta 2. punkts un 15. panta 4. punkta otrais teikums;";

v) punkta xiii) apakšpunktu svītro;

vi) punkta xiv) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"xiv) 20. panta 1. un 1.a punkts un 20. panta 2. punkta pirmais teikums;";

vii) iekļauj šādus apakšpunktus:

"xvia) 22.a panta 1. un 5. līdz 8. punkts;

xvib) 22.b panta 1. punkts;

xvic) 22.c panta 1. punkts;";

viii) punkta xxi) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"xxi) 28. panta 1. punkts;";

ix) punkta xxiv) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"xxiv) 31. panta 3. punkts;";

x) iekļauj šādu apakšpunktu:

"xxviia) 39.a pants;";

13) direktīvas 90. pantam pievieno šādu punktu:

"5. Komisija pēc apspriešanās ar EVTI, EBI un ACER iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumus, kuros ietverts visaptverošs preču atvasināto instrumentu, emisijas kvotu un emisijas kvotu atvasināto instrumentu tirgu izvērtējums. Minētajos ziņojumos vismaz par katru no turpmāk minētajiem elementiem izvērtē to ieguldījumu Savienības preču atvasināto instrumentu, emisijas kvotu vai emisijas kvotu atvasināto instrumentu tirgu likviditātē un pienācīgā darbībā:

a) pozīciju limitu un pozīciju pārvaldības kontroles režīmi, pamatojoties uz datiem, ko kompetentās iestādes sniegušas EVTI saskaņā ar 57. panta 5. un 10. punktu;

b) šīs direktīvas 2. panta 4. punkta otrajā un trešajā daļā minētie elementi un kritēriji, pēc kuriem nosaka, kad saskaņā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2021/1833 (*) darbība ir uzskatāma par papilddarbību attiecībā pret pamatdarbību grupas līmenī, ņemot vērā šīs direktīvas 2. panta 1. punkta j) apakšpunktā minēto personu spēju iesaistīties darījumos, lai efektīvi samazinātu riskus, kas ir tieši saistīti ar komercdarbību vai kases finansēšanas darbību, prasību piemērošanu no 2026. gada 26. jūnija ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kuras specializējas preču atvasinātajos instrumentos vai emisijas kvotās vai to atvasinātajos instrumentos, kā noteikts Regulā (ES) 2019/2033, un Regulā (ES) Nr. 648/2012 finanšu darījumu partneriem noteiktās prasības;

c) atvasināto instrumentu tirgu vai emisijas kvotu atvasināto instrumentu tirgu darījumiem – galvenie elementi, lai ar vienu datu vākšanas struktūru iegūtu saskaņotu datu kopu, un attiecīgā informācija par darījumu datiem, kas jāpublisko, un tās vispiemērotākais formāts.

Komisija iesniedz:

— līdz 2024. gada 31. jūlijam šā punkta pirmās daļas b) punktā minēto ziņojumu un

— līdz 2025. gada 31. jūlijam šā punkta pirmās daļas a) un c) apakšpunktā minētos ziņojumus.

Minētajiem ziņojumiem vajadzības gadījumā pievieno tiesību akta priekšlikumu par mērķtiecīgām izmaiņām tirgus noteikumos attiecībā uz preču atvasinātajiem instrumentiem, emisijas kvotām vai emisijas kvotu atvasinātajiem instrumentiem emisijas kvotu regulējumā.

_____

(*) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/1833 (2021. gada 14. jūlijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/65/ES papildina, precizējot kritērijus, pēc kuriem nosaka, vai darbība ir uzskatāma par palīgdarbību attiecībā pret pamatdarbību grupas līmenī (OV L 372, 20.10.2021., 1. lpp.)."

2. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 2025. gada 29. septembrim. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2024. gada 28. februārī

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs*
R. METSOLA	M. MICHEL